

Riječ urednika

Poštovani čitatelji,

ako moderna država želi biti zajednica ravnopravnih, okvir u kojem se ostvaruje najveće moguće dobro svakog pojedinca i čitavoga naroda, onda to ovisi ponajviše o tome kome se povjerava vlast upravljanja. Idealno gledajući, u demokratskim zemljama sâm narod posredstvom slobodnih izbora povjerava vlast biranim predstavnicima. Glasovanje je moralna dužnost koju svaki građanin mora savjesno izvršiti. Sudjelovanje na izborima znak je odgovornosti građana za budućnost njihove zemlje, odnosno djelatan prinos općem dobru. Koliko više o izborima ovisi uobličavanje državnoga života, to su građani više obvezatni sudjelovati na izborima.

Građanin je dužan glasovati prema savjesti. Da bi to odgovorno mogao učiniti, valja mu ozbiljno proučiti programe stranaka koje sudjeluju u izborima kao i dotadašnje njihovo ponašanje s obzirom na opće dobro države čiji je pak krajnji cilj samoozbiljenje pojedinca. Birači će isto tako morati voditi računa ne samo o stručnim kompetencijama kandidata nego i o njihovom etičkom i religioznom nazoru na svijet. Zašto? Zato što svojim izborom birač najvećim dijelom odobrava temeljna vrijednosna opredjeljenja kandidata te tako postaje suodgovornim za konačan izbor i njegove posljedice za opće dobro. Nije rijedak slučaj da su na izborima koji put nezaobilazna i kompro-

misna rješenja. U tom se je slučaju potrebno rukovoditi posebnim načelima praktične filozofije. Ako tako nijedan od izbornih kandidata u potpunosti ne zadovoljava, tada je dopušteno – pod vidikom većeg mogućeg dobra – između njih birati onoga koji ima više pozitivnosti a najmanje nedostataka. Nadalje, ako se od nekog kandidata pod nekim vidikom smije očekivati veću korist za opće dobro, tada ga se smije birati, premda on pod nekim drugim vidikom pokazuje nedostatke. Jednako tako, ako se na izornoj listi nađu prikladni kandidati, smije se za njih glasovati, premda i nisu najprikladniji.

Čovjeka u praktičnim životnim odlukama mora voditi mudrost. Mudrost je prva i temeljna među stožernim krepostima, nužna upravo u političkom životu te stoga mora biti izričita odlika vladara kojemu je na srcu opće dobro zajednice. Tako su to naučavali veliki filozofski umovi, Aristotel i sv. Toma Akvinski. Mudrost upravlja moralnim djelovanjem prema neposrednom i onom posljednjem cilju te tako obdaruje život moralnim redom u skladu s razumskom ljudskom naravi. Mudrost određuje da svako dobro bude učinjeno u pravo vrijeme, na pravom mjestu i na ispravan način. Mudrost uči da se dobro ne želi bez ikakvog obzira na stvarne okolnosti, da se pogreške ne prokazuju na takav način da pri tom stradavaju veća dobra. Ona u sebi sadrži zahtjev da se korisnome daje prednost pred ugodnim a nužnome pred korisnim. Mudrost također na poseban način čuva čovjeka da se u svojim odlukama ne povodi trenutačnim raspoloženjima, neurednim strastima ili pak samovoljom. Mudrost dakle najoštrije isključuje nepromišljenost. I napokon, njezin se konačni sud za djelovanje temelji na što je više mogućoj moralnoj sigurnosti odnosno međusobnom približavanju dokaza. Zato će katkada biti potrebno potražiti i savjet istinoljubivih ljudi koji dobro poznaju tu tematiku.

Mi ćemo se dakle uskoro kao »politička bića« (Aristotel) zaputiti prema biračkim mjestima. I ovaj će nam put biti potrebna politička mudrost. Sudjelovanjem na izborima čovjek pokazuje volju da sâm sebe odredi ili samoozbilji u političkoj zajednici. Ne sudjelovati na izborima znači zapravo dopustiti drugima da sa mnom raspolazu. A to pak nijedan čovjek kao duhovno biće ne bi sebi smio dopustiti. Nesudjelovanje na izborima zbog bilo kojeg razloga – tobože »pa ništa se ne može promijeniti« ili »ništa ne ide nabolje« – može biti veoma opasno. Ne zaboravimo, nesudjelovanje je također politička odluka jer se tako priznaje i odobrava odluka onih koji su na izborima sudjelovali. Ako bi, recimo, veliki broj birača kršćanskoga svjetonazora,

odustao od glasovanja, tada bi se moglo dogoditi da vlast obnašaju oni koji su drukčijega pa i protivnoga nazora. Tako bi se nesudjelovanje kršćana na izborima teško osvetilo i njima samima. U tom bi slučaju, naime, odgoj i obrazovanje njihove djece pripali u djelokrug odlučivanja onih čija su životna načela protivna kršćanstvu. Jednako bi tako i dostojanstvo ljudskoga života od trenutka začeća do naravne smrti, zatim značenje i mjesto obitelji kao temeljne sastavnice društvene zajednice, kao i čitavo socijalno područje, bili na zakonskoj i pravnoj razini ostavljeni na milost i nemilost kršćanstvu suprotnih svjetonazora. U tom je smislu svojedobno Pio XII., veliki papa našega stoljeća, upozorio vjernike da se u današnje vrijeme nijedne izbore u državi ne smije smatrati nevažnima.

Mudrost nam mora pomoći da prigodom naših predstojećih izbora prije svega vodimo računa o opstojnosti naše – u krvi, molitvi i mudrosti – stečene države. Za nas mora biti znakovito da je i Biskupska konferencija Njemačke pred tamošnje prošlogodišnje parlamentarne izbore svojim službenim proglasom pozvala glasače da dadnu potporu onima koji će svesrdno raditi na duhovnom i materijalnom učvršćivanju njihove nedavno ponovno ujedinjene države kojoj su se neki njihovi utjecajni susjedi otvoreno protivili. Mudrost nam također nalaže da se trijezno postavimo i prema, blago rečeno, »sugestijma« tzv. »međunarodne zajednice«. Mogu li one biti baš posve jednoznačno dobronamjerne ako znamo da je upravo beskrupulozan interes taj koji određuje današnju svjetsku politiku i gospodarstvo?! Samo rijetki, mi ih nazivamo svecima, žele drugome dobro zbog njega samoga!

Neka nam ovogodišnji predbožićni parlamentarni izbori dovedu vladu »dobre volje« koja će se znati suočiti s našim stvarnim problemima te stvoriti takav okvir u kojem će se svaki građanin moći u slobodi i sigurnosti samoostvarivati svojim odgovornim i predanim radom. Svim našim čitateljima i suradnicima, a posebice našem dragom o. Celestinu Tomiću, ofmConv* kojemu i posvećujemo ovaj broj našega časopisa prigodom 80. obljetnice života, želimo obilje blagoslova od novorođenoga Spasitelja.

p. Ivan Šestak, SJ

* Više o životu i djelu o. Celestina Tomića može se naći u: Ljudevit Maračić (ur.), *Spe gaudentes. U nadi radosni. Zbornik u povodu 80. rođendana fra Celestina Tomića*, Zagreb: Provincijalat hrvatskih franjevac konventualaca 1997.